महाराष्ट्र जलसंपत्ती नियमन प्राधिकरण (राज्य भूजल प्राधिकरण)
पुणे जिल्हा क्षेत्र अधिसूचनेबाबत दृष्टिनिबंधावरील अभिप्राय

महाराष्ट्र भूजल (विकास व व्यवस्थापन) अधिनियम २००९ मधील तरतुदींनुसार राज्य भूजल प्राधिकरण म्हणून महाराष्ट्र जलसंपत्ती नियमन प्राधिकरणास प्राधिकृत केले आहे. त्यातील सेक्शन ४ नुसार राज्यातील अतिशोषित पाणलोट क्षेत्रे भूजल वापरकर्त्यांची मते आजमावून अधिसूचित करावयाची असल्याने या संदर्भात पुणे जिल्हयातील अशा क्षेत्रांबाबत दृष्टिनिबंध तयार करुन लोकांना उपलब्ध केला होता, व त्यावर अभिप्राय मागविण्यात आले होते. दिनांक २८/०१/२०१६ रोजी यशदा, पुणे येथे घेतलेल्या जनसुनावणीचेवेळी व त्यानंतर प्राप्त झालेल्या अभिप्रायांवरील प्राधिकरणाचा प्रतिसाद खालीलप्रमाणे माहितीस्तव देण्यात येत आहे. क्षेत्र अधिसूचनेची कार्यवाही यथोचित समयी करण्यात येईल.

अ.क्र.	अभिप्राय सादर करणा-याचे नाव व पत्ता	अभिप्राय	भूसवियंचे अभिप्राय	राज्य भूजल प्राधिकरणाचा प्रतिसाद
१	श्री. कृष्णा साधू माने अवसरवाडी, कोंडणपूर ता. हवेली, जि. पुणे	गावात पुनर्भरणाच्या विविध योजना राबविण्यात याव्यात	महाराष्ट्र भूजल (विकास व व्यवस्थापन) अधिनियम २००९ मधील कलम ९(१) अंतर्गत करण्यात यावयाच्या एकात्मिक पाणलोट क्षेत्र विकास व व व्यवस्थापन आराखडा तयार करताना विचारात घेता येईल.	अधिनियमाच्या कलम ९ च्या अंमलबजावणीचवेळी सदर सूचना विचारात घेतल्या जातील.
२	डॉ. मंगेश कश्यप, सीरम, पुणे	भूजल व्यवस्थापन व पुनर्भरण -- याबाबत गावपातळीवर जनजागृती करणेबाबत व लोकसहभागाने कामे करण्यात यावीत	महाराष्ट्र भूजल (विकास व व्यवस्थापन) अधिनियम २००९ मधील कलम ९(९) नुसार जनजागृती करताना त्याचा विचार	अधिनियमातील कलम ९ च्या अंमलबजावणीचेवेळी सदर सूचना विचारात घेता येईल

अ.क्र.	अभिप्राय सादर करणा-याचे नाव व पत्ता	अभिप्राय	भूसवियंचे अभिप्राय	राज्य भूजल प्राधिकरणाचा प्रतिसाद
			करता येईल	
३	सौ. जयश्री उदय डोके, सभापती, पंचायत समिती, ता. आंबेगाव	अतिशोषित वर्गवारीत येणा-या ६ गावांबाबत जलयुक्त शिवार योजना राबविल्यामुळे अतिशोषित वर्गवारीबाबतच्या अटी शिथिल कराव्यात	केंद्र शासनाच्या निर्देशनुसार भूजल अंदाज अहवाल दर २ वर्षानी तयार केला जात असल्याने २०१३-१४ फेर लघुपाणलोटस्तरीय भूजल अंदाज बांधते वेळीसच पुनर्विचार करता येणार आहे.	भूजल विषयक नियमित निरीक्षणे विविध तालुक्यात वेळोवेळी घेतली जाऊन त्याचे अंदाज बांधले जातात.तसेच २०१३-१४ चे भूजल स्थिती विषयक अंदाज वापरणे शक्य असल्यास या निरीक्षणांमधून अधिसूचित केलेल्या पाणलोट क्षेत्रातील भूजल स्थिती सुधारल्याचे आढळल्यास असे क्षेत्र अधिनियमाच्या कलम ५ नुसार निरधीसूचित करण्यात येईल.
४	सभापती, पंचायत समिती, इंदापूर	इंदापूर तालुक्यातील अतिशोषित वर्गवारीत येणारी १६ गावे सुरक्षित करण्यात आली आहेत म्हणून फेर सर्वेक्षण करण्यात यावे.		
५	सौ. स्नेहल वल्लभ शेळके, सदस्या, पुणे जिल्हा परिषद, पुणे	कुकडी कॅनॉल व पाझर तलाव यांचेमुळे भूजल पातळी वाढली असल्याने जुन्नर तालुक्यातील ९ गावे अतिशोषित वर्गवारीतून वगळण्यात यावीत.		
६	श्री. श्रीमंत पोपट ढोले, सदस्य, पुणे जिल्हा परिषद, पुणे	जलयुक्त शिवार योजनेच्या कामामधून भूजल पातळी वाढल्यामुळे इंदापूर तालुक्यातील चाकाटी, पिठेवाडी व लाखेवाडी ही गांवे अतिशोषित वर्गवारीतून वगळण्यात यावीत		
७	श्रीमती पौणिमा हरिश्चंद्र सस्ते, सरपंच, ग्रामपंचायत साकुर्डे, ता. पुरंदर	जलयुक्त शिवार योजनेच्या कामामधून भूजल पातळी वाढल्यामुळे पुरंदर तालुक्यातील साकुर्डे हे गाव अतिशोषित वर्गवारीतून वगळण्यात यावे.		
८	श्री. मुलाणी आझाद आलम, बोरी ता. इंदापूर, जिल्हा पुणे	बोरी गाव हे अतिशोषित वर्गवारीमध्ये घेतल्यामुळे विहिर खोदाईस परवानगी दिली जात नाही, मनरेगाखाली ती मिळावी.	महाराष्ट्र भूजल (विकास व व्यवस्थापन) अधिनियम २००९ मधील कलम २९ नुसार पाणलोट क्षेत्र जलसंपत्ती समिती	भूजल विषयक नियमित निरीक्षणे विविध तालुक्यात वेळोवेळी घेतली जाऊन त्याचे अंदाज बांधले जातात. या निरीक्षणांमधून अधिसूचित
९	श्री. सोमनाथ जगन्नाथ कांबळे, लासुर्णे, ता. इंदापूर, जि. पुणे	लासुर्णे गाव हे अतिशोषित वर्गवारीमध्ये घेतल्यामुळे विहिर खोदाईस परवानगी दिली जात नाही, मनरेगाखाली ती मिळावी.		

अ.क्र.	अभिप्राय सादर करणा-याचे नाव व पत्ता	अभिप्राय	भूसवियंचे अभिप्राय	राज्य भूजल प्राधिकरणाचा प्रतिसाद
१०	श्री. धनेश सत्यवान बांगर, बांगरवाडी, ता. जुन्नर, जि. पुणे	बांगरवाडी गाव हे अतिशोषित वर्गवारीमध्ये घेतल्यामुळे विहिर खोदाईस परवानगी दिली जात नाही, मनरेगाखाली ती मिळावी.	गठीत झाल्यावर कलम ३२(४) अंतर्गत कृत्रिम पुनर्भरणाच्या शर्तींच्या अधीन राहून शक्य होईल..	केलेल्या पाणलोट क्षेत्रातील भूजल स्थिती सुधारल्याचे आढळल्यास असे क्षेत्र अधिनियमाच्या कलम ५ नुसार निरधीसूचित करण्यात येईल व त्यानंतर अशी परवानगी देता येईल.
११	श्री. अमर गंगाराम सहाणे, आले, कोळवाडी, ता. जुन्नर जि. पुणे	आले गाव हे अतिशोषित वर्गवारीमध्ये घेतल्यामुळे विहिर खोदाईस परवानगी दिली जात नाही, मनरेगाखाली ती मिळावी.		
१२	डॉ. मार्शेला डिसोझा, कार्यकारी संचालक, डब्ल्यूओटीआर, पुणे	1) District Level Committee - may be smaller for effective functioning and clarity on the task is required. 2) WWRC – figures of 11 villages is arbitrary. There should be 3 WWRCs based on area covering Head Middle & Tail of watersheds. 3) Role of GSDA – Strengthening institution and working with appointing NGOs or competent agencies is required. 4) GW use plan and crop plan - neither GSDA nor KVKs have required capacity to meet this challenge. MWRRA should evolve roadmaps and partnership model for engaging NGOs or competent agencies. 5) Community participation in village level and WWRC – Existing infrastructure for	Most of the comments are on the provisions of various sections of the Groundwater Act. They can be taken into consideration vide finalizing rules and technical guidelines. Capacity building of Groundwater users and officers is already provided in the Act. Rules can be	State Groundwater Authority agrees with comments of GSDA.

अ.क्र.	अभिप्राय सादर करणा-याचे नाव व पत्ता	अभिप्राय	भूसवियंचे अभिप्राय	राज्य भूजल प्राधिकरणाचा प्रतिसाद
		watershed activities at village level may be used. Also capacity building of WWRCs and mass awareness campaigns required. 6) Achieving compliance in notified areas- Focus on incentivize/disincentives crops rather than on coercive measures. Develop guidelines under Sec. 9.6 for this in consultation with other agencies who has issued similar restrictions (e.g. Punjab). Schemes for RWH to recharge GW under Sec.9.5, 9.10, 11 be viewed as entry point activities for mobilizing farmers. Water efficient crops and micro irrigation should be promoted in targeted manner for Section 11. Clarity in method of enforcement in Section 10.3 is necessary to avoid corruption. Provisions under section 53(2) should be enforced to avoid discouraging entrepreneurship. 7) Absence of rules - Finalization of rules may be taken on fast track with consultative process. 8) Mass awareness & Training programme – A campaign should be organised by the that highlights the ill effects of groundwater depletion and need to achieve tanker free status. 9) Notification for semi-critical areas - It is more appropriate to focus on operational sing the Act in the notified areas, first establish successful facts on the ground which will serve “lighthouses” and eventually extended to semi-	finalized after receiving report from the Committee appointed for framing draft rules.	

अ.क्र.	अभिप्राय सादर करणा-याचे नाव व पत्ता	अभिप्राय	भूसवियंचे अभिप्राय	राज्य भूजल प्राधिकरणाचा प्रतिसाद
		critical areas. 10) Equity in the use of groundwater - This issue needs to be explicitly considered while developing rules and various guidelines under the Act. 11) Monitoring and regulation under the Act – Develop appropriate institutional set up and reporting formats specifically for following points : • Registration of tankers and the associated wells. • RWH to be made mandatory in exchange for municipal Water. • Registration of drillers within and outside of the State. • Maintenance of drill logs. • Increasing number of monitoring wells in scarcity areas.		
१३	Shri D.S. Kulkarni, M.D., WAT-ERE-Source Technologies Pvt. Ltd, Pune	Notification of watersheds under Sec.2 of GW Act (Regulation for drinking purposes) 1993, is still not done by GSDA, even after 22 years. 2) The 11 watersheds in Pune District are not critical or overexploited, hence imposing ban on groundwater extraction is not justified. 3) Prerequisite for enforcing prohibitory actions of GW Act 2009: • Notification of areas under Sec.4(1). • Constitution of district level authority and committee under Sec. 17 & 18. • Formation of WUAs in notified area.	Most of comments are on the implementation of various provisions in the Groundwater Act and on survey and data of GSDA. Therefore comments on overall policy decisions are given as below :	State Groundwater Authority agrees with comments of GSDA.

अ.क्र.	अभिप्राय सादर करणा-याचे नाव व पत्ता	अभिप्राय	भूसवियंचे अभिप्राय	राज्य भूजल प्राधिकरणाचा प्रतिसाद
		• Constitution of WWRC under Sec. 29 • Guidelines for measures of protection and preservation of GW quality in notified areas. • Registration of all owners of wells in notified areas as per Sec. 7 • Preparation of watershed wise crop plan as per Sec. 10(3) in notified areas. • Identification of recharge worthy areas in notified area under Sec.9(1) • Preparation of IWDMP for artificial recharge in notified areas under Sec. 9(2) • Programme of community participation in notified areas • Identification of urban areas in notified watersheds as per Sec. 9(6) • Conducting mass awareness and training programmes as per Sec. 9(9) • Preparation of perspective crop plan as per Sec. 19 (1) in the notified areas. • Notification for assigning the State Watershed Management Council to State Water Council. • Making WWRCs functional. 4) Following information may be provided : 1. Watershed maps of critical and overexploited areas 2. Water level data recorded by GSDA 3. Water quality data in these watersheds 4. Data of demographic parameters 5. Watershed wise water balance	• 1505 watersheds in the State were notified on 30/4/1994 proposal of notifying 1537 watersheds is submitted to Govt. vide letter dt. 20/6/2015 • According to guidelines of State Groundwater Estimate Committee, status of category of watershed is to be decided on actual observations in the next revised estimate. • According to Govt. Notification dt. 26/6/2015 sub-Divisional Officer are designated as District Authorities for the respective Districts. Notification undrs various sections	

अ.क्र.	अभिप्राय सादर करणा-याचे नाव व पत्ता	अभिप्राय	भूसवियंचे अभिप्राय	राज्य भूजल प्राधिकरणाचा प्रतिसाद
		6. Existing cropping pattern 7. Details summary of soil and water conservation structure in these watersheds. 8. Metrological data of each critical and overexploited watersheds. 9. Proposed planning of projects of soil conservation in these watersheds. 10. Well census data for each watershed. 5) MWRRA is requested not to take any decision until GSDA provide Village wise areas of watersheds validated. 6) a)GSDA Assessment Report 2011-12 pertains to shallow aquifer only and not deeper aquifer. MWRRA is requested to reconsider of revision of classification of watersheds by GSDA. b) The assessment of 2013-14 must be over by now. 9 watersheds out of 11 have shown improvement in the status of overexploited. MWRRA should initiate the process based by next assessment report 2013-14. c) The propose notification will add more problems to the equality of command and non command area, as non command area shown in assessment 2011-12 is 67% which is dependent on groundwater. BM-01 and BM-59 indicate increasing dependence on groundwater. BM-69 and BM-76 is poor water quality area without any efforts to imrpove such affected area. d) BM-5 and BM-6 are saturated zone and therefore it means aquifers are recouped and no restriction required. Water level of BM-1, BM-12	can be issued after empowering them as per section 14 of Groundwater Act. • Details information about area of watershed and villages there under can be finalized after receiving the report from Committee appointed for delineation of watershed as per G.R. dt. 24/11/2015 • Groundwater Estimation Process is based on guidelines of Central Groundwater Estimation Committee (1997). Therefore, comments on this will have to be given to Central Govt. for consideration.	

अ.क्र.	अभिप्राय सादर करणा-याचे नाव व पत्ता	अभिप्राय	भूसवियंचे अभिप्राय	राज्य भूजल प्राधिकरणाचा प्रतिसाद
		and BM-59 are not given in the report. e) Number of bore wells in only 3 watersheds (BM-6, BM-12 & BM-17) have increasing trend not in the rest of watersheds. f) Out of 11 four watersheds show decline in rainfall showing natural constraints in groundwater situation. g) Over 67% area is non command and hence has to rely upon groundwater, therefore naturally farmers are likely to attract digging of bore wells deeper. h) Concluding views of the agency – (as given in letter dt. 8/2/2016) 7) Information as per Annexure 2 required (demanded under RTI also) PERT like programme or sequencing of activities is must for success of act enforcement. 8) Only 4-5 farmers present, hence Authority should condut the hearing once again. 9) Summary – prohibition in watersheds nos. BM-1, BM-04, BM-12, BM-59 & BM-70 needs to be exempted.		